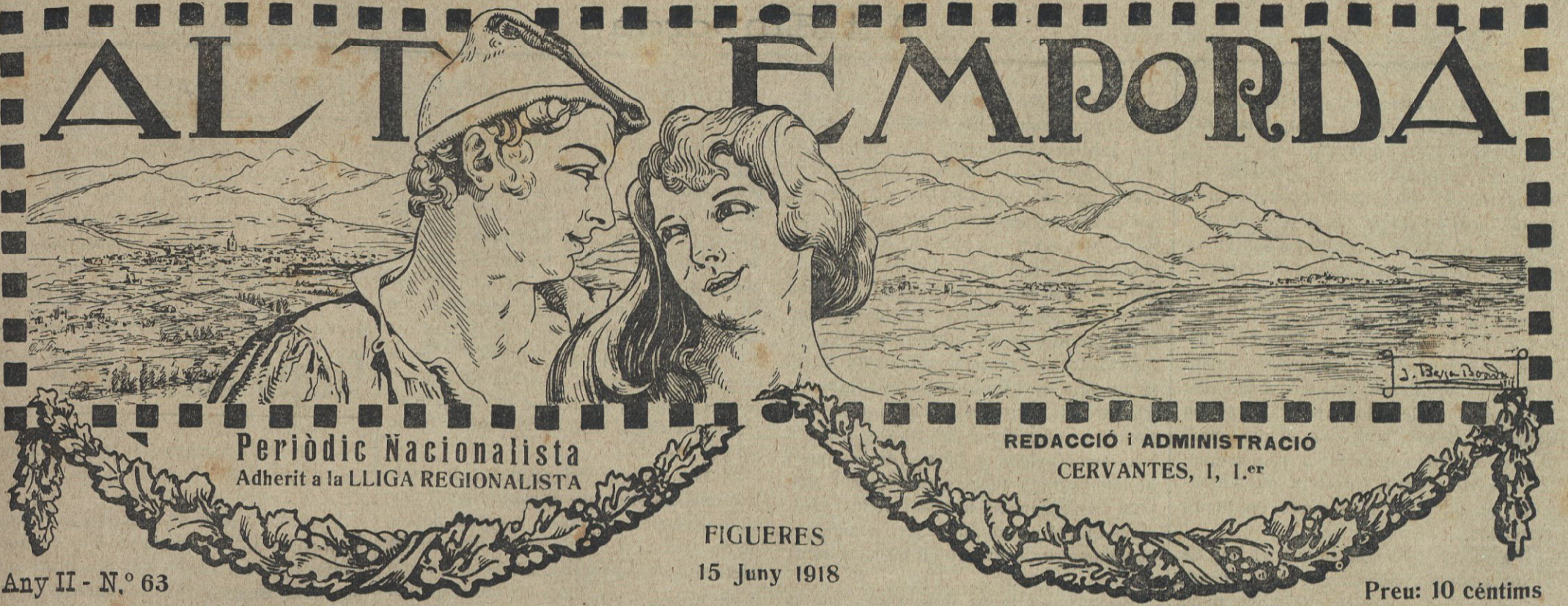

ALT EMPORDÀ

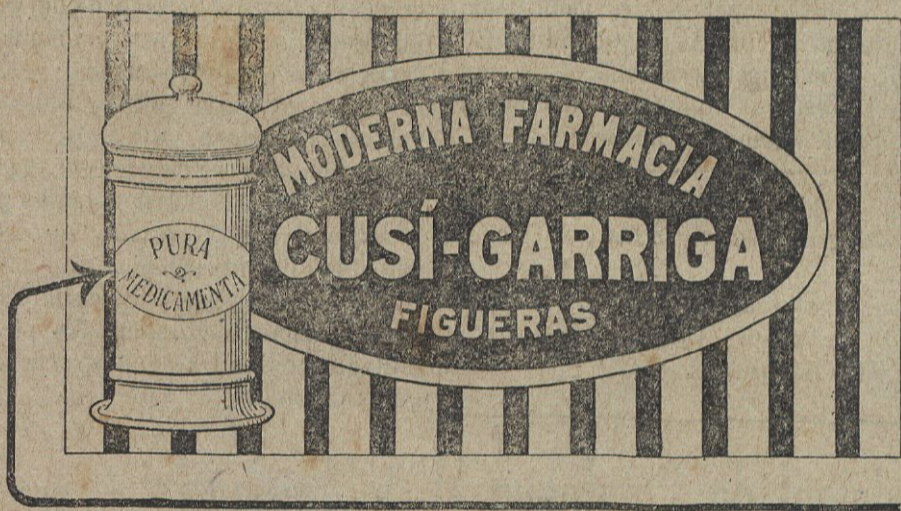
Periòdic Nacionalista
Adherit a la LLIGA REGIONALISTA

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ
CERVANTES, 1, 1.er

FIGUERES
15 Juny 1918

Any II - N.º 63

Preu: 10 cèntims

L'EXPANSIÓ NACIONALISTA per l'Empordà

D'aquí a pocs dies van a ésser inaugurades oficialment les entitats que amb el nom de «Centre Nacionalista» s'han constituït en les poblacions de Port-Bou, Llansà i Port de la Selva, adherides les tres noves societats a la política de la Lliga Regionalista i a l'organització comarcal de la nostra «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà».

L'ideal de Catalunya ja no es manifesta en la nostra comarca d'una manera migrada i complementària, — diríem, — a la prèdica d'altres ideals, sinó que ha aconseguit entrar-hi amb la vigoria i unitat que ens asseguren ja les fondes característiques de catalanitat de la comarca empordanesa. Avui els nostres braus amics de les tres poblacions esmentades s'organitzen en el seu camp d'acció, contribuint a la vegada a donar més eficàcia a l'organització comarcal de la nostra «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà» que d'una manera tan brillantíssima ve actuant d'un any i mig ençà en les lluites polítiques de la nostra comarca, i a la qual li asseguren encara nous i més complets triomfs aquest ufanós despertar dels

principals nuclis de població d'aquests districtes que van constituint-se en una organització integral i completa, amb una orientació comú, fixada en els vitals interessos de Catalunya i de les seves reivindicacions.

Aquesta recent vinguda de nous factors i de noves unitats dins el camp de lluita patriòtica a l'Empordà, l'estimem nosaltres en tot el que val: perquè els nous Centres Nacionalistes són una demostració vital i eficient de què el nacionalisme va fent grans progressos per aquestes terres, fins al punt de què li és necessari normalitzar la seva existència en una actuació metòdica i constant, sempre disposta a la propaganda i difusió dels ideals patriòtics, cristal·litzant aquests en una major i més eficaç organització, apropòsit per a fer donar fruitosos resultats de la gran florida de noves voluntats nacionalistes que es revelen en aquestes Societats que es van constituint.

D'ara en avant, i a més de l'entitat central de la nostra organització política que resideix a Figueres amb el nom general de «Lliga Nacionalista de l'Alt Empordà», comptarà per ara

el nacionalisme en aquesta comarca amb altres quatre Societats propagadores residents a Borrassà, Port-Bou, Llansà i Port de la Selva. — I, tot passant, dediquem ara un afectuós record als bons companys de Borrassà que tenen constituïda amb la seva «Germanor Autonomista» l'entitat patriòtica més antiga de la comarca, i que bon punt començarem la nostra organització comarcal seposaren tot seguit al nostre costat on hi han vingut lluitant amb fè i entusiasme sempre creixent.

Qui s'atrevirà a negar davant dels fets la grandiosa volada que pren la nostra política arreu d'aquesta comarca? No és, no, tan sols en les poblacions d'una vella història de catalanitat allí on s'hi manifesta la florida actual, sinó també en aquells altres llocs subjectes fins avui al pes mort d'una política fossilitzada, encarnada en uns homes que exerceixen damunt la població la seva tutela personal. I és degut a l'especial mode d'ésser de la vida de relació de la comarca empordanesa que aqueixes inauguracions d'entitats nacionalistes tenen una valor d'emulació que segurament se manifestarà en el despertar d'altres pobles que també voldran aportar el seu esforç a l'obra de propaganda patriòtica per l'Empordà, arribant allavors a una organització competentíssima i eficaç com mai hi hagi sigut assolida.

Saludem amb tota l'efusió de què en son mereixedors els *Centres Nacionalistes* de Llansà, Port-Bou i Port de la Selva que ben aviat inaugurarem, i més encara quan venen a la palestra en aquests moments de coincidències benfactores devers una Catalunya autònoma, guidora de pobles, hereva de l'imperialisme ibèric que En Prat de la Riba defensava. Entremig aqueixa esplèndida creació de noves valors nacionalistes que arreu de Catalunya és notada, l'Empordà no hi queda endarrerit, sinó que altrament potser hi va a l'avançada, portant a la tasca de la reivindicació de Catalunya tot el seu esforç amorós, tota la dignitat de la seva ànima incorporada definitivament en el camp de les conquestes patriòtiques.

Amb la precisió de les coses que ja es donen a conèixer de les llunyanies de l'horitzó estant, veiem acos-

tar-se de dia en dia, petjant en la realitat, la imatge de la Pàtria alliberada. Potser ara hi cal l'esforç definitiu, i és per això que tot el poble català va situant-se en les posicions que el seu seny patriòtic li dicta. I en la glòria de l'endemà llibertador la nostra terra empordanesa no hi mancarà.

Sobre el ferro-carril estratègic de Blanes a Vilajuïga

Pels Ajuntaments i forces vives de les viles de Roses, Cadaqués, Port de la Selva, Selva de Mar i Llansà, totes elles interessades en la modificació del traçat de la secció dècima Armentera-Vilajuïga del ferro-carril estratègic de Blanes a Vilajuïga per la d'Armentera-Roses-Llansà, ha sigut elevada a l'Excm. senyor Ministre de Foment una Memòria sol·licitant la modificació del referit tros dècim d'aquell ferro-carril en la forma que reclamen els interessos de totes aquelles poblacions.

De la Memòria, escrita amb gran abundor de dades i solidament argumentada, ens plauria moltíssim poder reproduir-ne tots els seus principals aspectes i arguments, cosa impossible per la gran extensió d'espai que ens obligaria a destinar-hi. Ens concretarem, doncs, a esmentar solament els motius damunt els quals els recorrents basen la seva petició, el principal dels quals és l'interès de la defensa de l'Estat, puix que tant els ports de Roses com el de Port de la Selva tenen un gran valor estratègic, reconegut per la consideració de plaça forta en què es té la primera d'aqueixes dues poblacions, i per l'acord del Ministeri de Marina de convertir el port de la segona en base o refugi de submarins, que forma part del plan de defensa de l'Estat. Aquest aspecte de la Memòria es troba en ella detalladament argumentat, i és difícil fer en breus paraules un extracte de tots els punts en què l'apoen.

Es diu també en la Memòria que amb la modificació que es demana del tros dècim del ferro-carril quedaria descongestionada la única línia que avui uneix aquesta comarca i part de frontera amb Barcelona, el gran centre industrial de Catalunya, assegurant-se així també la seguretat del transport que avui tot sovint perilla d'interrupció pel temor de desprendiments que sobretot en èpoques de pluges amenacen el tros Vilajuïga-Llansà de la única via ferrada avui existent en aquesta comarca. Amb la modificació de la última secció del projectat ferro-carril avui dit de Blanes a Vilajuïga en el sentit proposat, i que en el tros comprès entre Roses i Llansà coincideix amb la solució estudiada per l'insigne enginyer de la Companyia de M. Z. A., l'actual Director senyor Maristany, desviant el ferro-carril

per a evitar aquells inconvenients, quedaria assegurat l'accés a aquesta part tan important de la frontera.

Refuta seguidament la Memòria els inconvenients que podrien oposar-se a la modificació del traçat de la referida secció, com ho són la necessitat d'apartar-se dels terrenys pantanosos que s'interposen entre Roses i Castelló, i l'estribació pirenaica que arribant fins al mar forma el sortint del Cap de Creus. Quant al primer, pot ésser molt fàcilment resolt donant al tros, la modificació del qual es demana, un traçat paral·lel a la carretera de segon ordre de Besalú a Roses, ja que aquell terreny té prou consistència, com ha quedat demostrat per la carretera, per a assegurar el tràfec del ferro-carril en bones condicions.

L'altre inconvenient, o sia el pas de l'estribació pirenaica, quedaria resolt també amb la construcció d'un túnel d'uns 600 metres de llargària, l'import del qual oscil·larja entre 400.000 pessetes, i la necessitat d'aumentar en 4 cèntims el total del recorregut, augment insignificant si es té en compte la gran importància estratègica de què gaudiria la modificació del dit enllaç.

L'aument total del cost que la modificació Armentera-Roses-La Selva-Llansà implicaria al pressupost actual del projecte del ferro-carril estratègic Blanes-Vilajuiga seria únicament de 3.500.000 ptes.

De tot lo exposat se'n dedueix que l'enllaç de la dita línia a Vilajuiga amb la general de Barcelona a França no té altre objecte que la baratura de la seva construcció, baratura que és molt discutible si es tenen en compte les importants ventajoses que amb l'actual projecte deixa de percebre l'Estat.

Amb la modificació de l'actual traçat no es perjudicaria, llevat dels particulars de la població on avui està projectat fer-hi l'enllaç, cap interès de les poblacions per on actualment passa el seu traçat. En canvi aqueixa senzilla modificació beneficiaria, solament amb els 10 kilòmetres que suposa d'aument de recorregut, a les cinc viles sol·licitants, que representen un cens total de població de 9.000 ànimes, i els interessos de les quals, així com també els del comerç en general, sofririen un ràpid i important desenrotlló.

Seguidament es detallen en la Memòria els beneficis particulars que a les viles peticionàries reportaria aquella modificació, i que nosaltres no podem extractar per l'espai que ocuparien.

Es aqueixa Memòria de què ens ocupem un treball fet a consciència, i a ben segur que amb els arguments en ella exposats n'hi hauria prou per pendre una decisió favorable a lo que s'hi demana, si és que no existeixen més inconvenients que els que en la mateixa són refutats.

Hi ha d'haver hagut un error capital en aquesta actuació d'En Morano al Teatre «El Jardín», error que feu possible el lamentable apartament del públic del col·lisceu on actuava. I és que En Morano, que posseeix mèrits sobrats per a triomfar en tots els grans públics, s'ha volgut descuidar potser una mica de què en la nostra ciutat ja hi era coneguda la seva justa anomenada de gran tràgic, i de què hi havia interès en admirar una vegada més l'actor que tants aplaudiments havia sabut alçar-hi. I En Morano ha volgut defraudar les nostres esperances, posant en escena masses obres d'una valor artística tan lamentablement baixa, en les quals hi interpretava tipus grotescament ridículs, immensament apartats de les creacions que el nostre públic li coneixia i que actualment esperava poder tornar a admirar.

Ben poques de les obres noves que ha portat de repertori el senyor Morano tenen prou consistència per a resistir una crítica seriosa, i ultra això no tenen tampoc l'afortunatge de proporcionar un paper de lluíment al primer actor, condició per la qual se n'han salvat moltes altres que encara avui figuren entre el repertori de les eminències de l'escena. Aqueixa manca de ponderació de què ens planyem en la tria de les obres a representar, ha tret bona part d'interès a les representacions Morano, i més encara quan s'arriba a l'equivocació de donar una obra com la que posà el passat diumenge al vespre, farcida de situacions vodevilesques i mancada de tota gràcia espiritual, en la qual el senyor Morano hi representava un

paper d'indigne d'ell i que mai no havia d'haver estudiat.

Tot això, afegit al fet imprevisit d'haver hagut de donar gairebé totes les representacions sense primera actriu,—o triar-les ja aposta,—per indisposició de la senyora Villegas, ha format un conjunt de circumstàncies que ha retret massa al nostre públic, de la qual cosa el que en últim terme n'ha resultat perjudicat ha sigut l'empresari senyor Pagès que no ha vist ajudats aquesta vegada els seus elogiabls propòsits d'oferir al públic figurenc, i malgrat l'esforç que significa, unes representacions teatrals pel gran actor senyor Morano.

Si hem volgut ésser sincers en la crítica dels aspectes que hem considerat que s'ho mereixien, no volem tampoc deixar de reconèixer tot allò de bo que ens ha ofert el senyor Morano. Ell és sempre un gran actor, i en totes les obres que ha representat hi ha si més no d'interessant el seu treball d'assimilació del personatge, que en alguns moments arribava a la culminació de l'esforç personal fins a moure's amplemment en el camp de la nova creació humana, per sobre l'anul·lació completa de la pròpia personalitat. En Morano es manifestava aleshores tal com el nostre públic el coneixia, i tal com el nostre públic l'admira i l'aplaudeix.

Avui al vespre es posarà en escena «Vida alegre y muerte triste», de l'Eche-garay.

Demà a la tarda, «Los gansos del Capitolio», i al vespre, «Los intereses creados», d'En Benavente.

Plebiscit de la voluntat municipal de Catalunya

Primer: Catalunya, ara més que mai, necessita l'Autonomia per desenrotllar integralment totes ses energies, i assolir el lloc que li pertoca, complint sa missió en el ressorgiment d'Espanya.

Segon: Els Ajuntaments no poden viure en la situació actual. Cal canviar la llei a base d'autonomia i d'una organització sistemàtica que s'adapti a les diverses maneres d'ésser dels Municipis.

Tercer: Cal crear veritables Hisendes locals. Que Diputacions i Mancomunitat tinguin mitjans propis. Que es descarregui els Ajuntaments del Cupu de Consums, del Contingent provincial i del Carcerari, de manera que els cabals que els Ajuntaments recaptin siguin només per a la vida dels municipis. I que tots els interessats en la mateixa contribueixin en justa proporció a sa capacitat econòmica, visquin o no al poble.

Ajuntaments: Per Catalunya, per l'Autonomia, voteu aquestes afirmacions salvadores, i envieu el butlletí a l'Escola de funcionaris

El plebiscit de l'autonomia

Aprofitant la celebració de la IV Setmana Municipal que com els anys anteriors organitza per als primers dies del mes de Juliol la benemèrita Escola de Funcionaris d'Administració Local, tindrà lloc durant la mateixa el recompte de les opinions emeses pels municipis catalans, referents a les qüestions d'hisendes locals, autonomia municipal i nacional de Catalunya, que serviran de manifestació incontrovertible al desig unànim de la nostra terra per a la consecució de la llibertat, que ha de donar-nos la satisfacció deguda de poble concient de la seva personalitat, i ha de portar als pobles per nous viarans de fecunda renovació.

Del conjunt de les opinions recollides per mitjà dels butlletins que s'han circulat a tots els municipis catalans, se'n farà present al Govern perquè les reculli en forma de solució d'una vegada per sempre la modificació radical a què s'aspira en la constitució del municipis i nacionalitats hispàniques, i que s'imposa per tal de canalitzar legalment la voluntat de

viure manifestada arreu de la vella Espanya.

Encapsalant aquest llibre que es formarà amb els butlletins anomenats, anirà l'acord de l'Ajuntament de la Ciutat de Barcelona adherint-se a les conclusions al·ludides,—que suara aprovava per unanimitat, rarament aconseguida allí en qüestions polítiques,—i que ha vingut a ratificar de bell-nou el sentit que informà l'aprovació de la Memòria demanant la reforma de la Llei Municipal per a les poblacions de més de cent mil habitants.

En els moments de transformació que, mal pesi als malavinguts en reconèixer-ho, estan començant per a Espanya, precisa expressar una vegada més el pensament del poble català freturós de llibertat, i és d'esperar que les corporacions municipals consultades respondran sense una excepció d'acord amb el sentit dels seus representats.

Postals fotogràfiques del Monument a Monturiol

Es venen a la impremta d'aquest periòdic.

MADRIGAL

Si el bes del sol fa obrir les roses
i, ja marcides, les esfulla el vent;
si dues roses són descloses
en vostra faç de l'assoleïment,
ai!, no us venteu, perquè les roses
s'esfullarien a l'impuls del vent.

JOAN ARÚS.

Elegia de Febrer

A JAUME CABARROCS LLUCH.

I

Passada l'estació de X., camí de França, a un costat i l'altre de la via s'estenen els camps, grisos, verds dels sembrats que apunten, rogencs de la llaurada...; les vinyes amb les taques negres de ceps i dels feixos de sarments de la poda; els oliverars que a la mig-diada allargassen l'ombra voluptuosa per la terra humida; la riera d'aigües verdoses, de llot, on les dones hi renten roba blanca com núvols... i el poble, un carrer recte, i manyocs de cases negres amb la teulada groguenca de la molsa crescuda amb la pluja de l'hivern, i l'església, alta i serena. Més amunt, muntanyes pelades on s'hi ajassen les llebres i on hi parrupegen les perdius, al sol; alzinons descarnats; suros de soca sagnosa i l'ampla esplanada amb la caseta X., de la companyia ferroviària, estranya, petita, discordant... amb les ales de la teulada grosses i caigudes com d'un esparver mort...

II

En aquesta tarda de dijous, soleiada i tranquila, els set infants de la caseta de la via juguen i salten alegrement com un vol de pardals damunt l'era, a l'estiu. Tom, el gos pelut de tura, juga amb ells. Tots fugen sureda endins i el més petit de tots vol atrapar-los i cau sobre l'erba fresca, i riu, i tots riuen, i la seva rialla és clara com la xiscladissa sonora d'una manada d'indiots. Tot d'una, la gatzara es plega. Veuen venir el rector pel fons ombriu de la sureda. El rector ha arribat a ells. Li han besat la mà molsuda, els ha donat una estampa a cada ú i se'ls ha mirat tristament quan han reprès el joc i els seus esclips petits han fet remor sobre les pedres.

El rector ha anat a la caseta de la via. Hi ha estat llarga estona. Al sortir ha retrobat als infants que encara jugaven, i amb veu commosa els ha dit:

—No feu soroll... aneu més lluny... la vostra mare està malalta.

Tots han callat. I mentres el rector, amb el llibre de rés davant dels ulls ha marxat lentament, a dins dels infants s'ha dit: «la meva mare es morirà», i tristos han marxat sureda avall. Tom, el gos pelut de tura, sembla que també s'és dit a dintre seu: «la seva mare es morirà», i amb les orelles baixes ha anat seguint-los tot darrera, tristament. Els infants s'han assegut vora la riera. Ni una paraula més han dit en tot el llarg de la tarda. En el silenci, el sol de Febrer ha fet brillar el ruixim de sang de les estepes, granades...

El vent del cap-tard fa somicar les branques dolorides i els infants se n'han anat a la caseta, enfredorits. A l'arribar, vora la llar, han trobat una dona que plorava, i sense dir res, com els infants de Lamartine, s'han tret els esclips petits i de puntetes han pujat a veure la seva mare, ja morta, amb la cara i les mans grogues i un regalim de sang que li baixa barba avall.

Els infants, absorts, han estat llarga estona mirant-la i unes llàgrimes cristallines han rodolat per ses galtes formoses i fresques...

Per la finestra oberta es veu el fi del dia: el sol va a la posta enrogint els núvols i els gorcs de la riera són de sang i d'ombres negres com tinta. El vent abat forta-

ESPECTACLES

La Companyia Morano

Demà al vespre, amb «Los intereses creados» d'En Benavente, es despedeix del públic del Gran Teatre «El Jardín» la companyia dramàtica que dirigeix l'eminent primer actor don Francisco Morano, després d'haver clos l'abonament de 10 funcions anunciades.

En Morano és un actor complet: no hem de regatejar-li el mèrit, i menys quan en algunes d'aquestes noves representacions donades en la nostra ciutat ha pogut posar-hi de relleu davant del públic totes les condicions d'artista eminent que l'el·loxornen. Però, no gensmenys,—i ens concretem nosaltres a recollir la veu general,—aquesta vegada En Morano se n'anirà sense deixar el gratíssim record de les temporades anteriors.

ESPAI RESERVAT

TOS

REFREDATS, TRANCASSO, OFEC, BRONQUITIS, CATARRO de les criatures.

Se cura i alivia sempre prenent l'

Sixarop Pectoral Ferrán

REGENERADOR DEL CABELL
LOCIÓ CAPILAR **FERRÁN**
EXQUISIDAMENT PERFUMADA

Hermoseja el cabell; evita i deté sa caiguda.

SASTRERIA A LA MIDA

DE

F. SÁNCHEZ I FILL

Carrer del Forn Baix, 8

FIGUERES

CONFECCIONS IMMILLORABLES
GÈNERES DE NOVETAT

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives, de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d'Ajuntaments, fabricants i particulars

(Unic despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

REPRESENTANT EN BARCELONA i MADRID

CARRER DE LA FORSA, 8. 1.er - GIRONA

TELEFON INTERURBÀ NUM. 40

SOFRE LIQUID "RADIUM"

Preparat per la casa C. HANFOLD

a base de polisulfur - Amb notable estalvi sobre el sofre en pols - L'Escola de Viticultura i Enologia de Reus el recomana per a combatre la MALURA

de les vinyes

Agent: **Sebastià Miró - Tamarit, 99, Barcelona**

— Telèfon A-5371 —

Fàbrica de Màquines Parlants Royal Victoria

Vendes al comptat i a terme

Un preciós Fonògraf i 24 peces escol·lides: 12 pagues de Ptes. 10

Un preciós Fonògraf i 40 peces escol·lides: 20 pagues de Ptes. 10

Discos Pathé a Ptes. 5

Discos d'Agulla a „ 3'50

La casa que millor fabrica
La casa que ven més barata

Demanin-se catàlegs i condicions

Josep M.ª Plaja, Carrer Nou, 74.-FIGUERES

J. FERRAN GALTER

— BANQUER —

COMPRA i VENDA AL COMPTAT i A TERME DE
: : : : : PAPER SOBRE L'ESTRANGER : : : : :

CANVI DE MONEDES

:: PRÉSTECES SOBRE VALORS i MERCADERIES ::

: COMPTES CORRENTS : DESCOMPTES : VALORS :

: : : : : CUPONS i DIPÓSIT : : : : :

Carrer de Vilafant, 2 i 4-FIGUERES

Fàbrica de glaç i Cambra Frigorífica

Per a detalls i condicions dirigir-se a la Fàbrica

Carrer de la Concepció, 17. (Telèfon 71) - FIGUERES

ALT EMPORDÀ

Periòdic setmanal nacionalista

Redacció i Administració: Cervantes, 1, pral.-Telèfon n.º 33,

FIGUERES

Política: Vida ciutadana.

Preus de sotscripció: { A Figueres: 1'00 pta. trimestral.
Per fóra: 1'50 » »

A Figueres se trobarà de venda en la Llibreria d'En Josep Masdevall carrer de Palau.

En l'Administració del setmanari hi són admesos anuncis.

